

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Postboks 672
8508 NARVIK

Deres ref

Vår ref

Dato

24/930-

5. desember 2024

Avklaring av konsekvenser av instruks GI-24/23 for integreringsregelverket

Vi viser til IMDi's henvendelse 16. februar 2024 hvor det bes om avklaring av konsekvenser av instruks GI-24/23 for integreringsregelverket. Vi viser også til departementets brev til IMDi 1. mars og 28. juni i år, samt fagmøte 22. november hvor det ble avtalt at IMDi skal oversende den juridiske veilederen til departementet for godkjenning.

Spørsmål 1.1 Rettigheter og plikter ved skifte av oppholdstillatelse

Prinsippet i introduksjonsloven om at det er den til enhver tid gjeldende oppholdstillatelse som avgjør hvilke rettigheter og plikter en person har etter loven, er delvis forlatt i integreringsloven. I § 9 tredje ledd er det regulert at innvandrere som har påbegynt et introduksjonsprogram har rett til å fullføre programmet, uavhengig av om oppholdstillatelsen endres eller om de får innvilget statsborgerskap. Retten gjelder personer som fortsatt har lovlig opphold i Norge. Med påbegynt introduksjonsprogram menes her at den enkelte har møtt opp til planlagt oppstart.

Personer som har rett til å fullføre introduksjonsprogrammet etter integreringsloven § 9 tredje ledd, har også rett til å fullføre opplæringen i norsk og samfunnskunnskap, jf. loven § 26 sjette ledd. Det kommer ikke eksplisitt til uttrykk i regelverket, men intensjonen har vært at også personer som ikke er i målgruppen for introduksjonsprogram, men har påbegynt opplæring i norsk og samfunnskunnskap, skal ha rett til å fullføre opplæring som de er i gang med. Departementet vil vurdere om det er behov for en endring i integreringsloven for at dette skal komme eksplisitt fram av regelverket.

Reguleringen i integreringsloven tilsier at personer som har hatt en oppholdstillatelse som nevnt i integreringsloven § 28, som gir plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, ved

overgang til en oppholdstillatelse som nevnt i loven § 27 kan få rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. I tråd med departementets brev til IMDi 15. desember 2020 vil personer som ikke nådde norskmålet sitt mens de hadde en oppholdstillatelse som nevnt i § 28, få rett og plikt til opplæring i norsk ved overgang til en tillatelse som nevnt i § 27. Dette gjelder også personer som oppfylte plikten i loven § 32 andre ledd ved å gjennomføre 225 timer opplæring i norsk. Personer som ikke har fullført opplæringen i samfunnskunnskap vil få rett og plikt til å gjennomføre gjestående timer med opplæring. Departementet vil vurdere om det er behov for en endring i integreringsloven for at dette skal komme eksplisitt fram av regelverket.

Spørsmål 1.2 – 1.5 Tilbakekall og ny innvilgelse av midlertidig kollektiv beskyttelse

IMDi ber departementet avklare om personer som får tilbakekalt en oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 34 vil miste rettighetene som tillatelsen utløste, eller om rettighetene skal løpe videre dersom personen får innvilget ny oppholdstillatelse på samme grunnlag. Slik IMDi forstår det, vil utlendingsforvaltningen innvilge en ny oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 34 samtidig med at den opprinnelige tillatelsen tilbakekalles.

I forarbeidene til integreringsloven er det presisert at dersom det oppstår uklarheter rundt den enkeltes oppholdstillatelse, for eksempel hvis den vurderes tilbakekalt, skal vedkommende anses for å være i målgruppen frem til situasjonen er avklart. Hvis oppholdstillatelsen tilbakekalles, går vedkommende ut av målgruppen fra tidspunktet for endelig vedtak.

En person som får tilbakekalt midlertidig kollektiv beskyttelse, men får innvilget ny oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 34, vil ha rettighetene som den opprinnelige tillatelsen utløste i behold. Fristene for gjennomføring av introduksjonsprogram og norskopplæring skal beregnes med utgangspunkt i den tilbakekalte oppholdstillatelsen.

Departementet viser i denne sammenheng til at det kun er den første oppholdstillatelsen som innvilges som er nevnt i § 9, som gir rett og plikt til introduksjonsprogram, se også særmerknad til integreringsloven § 8 første ledd i Prop. 89 L (2019-2020). Likeledes er det kun den første oppholdstillatelsen som innvilges som er nevnt i § 27, som gir rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Fristene for gjennomføring beregnes som følge av dette med utgangspunkt i den første tillatelsen.

Kommunens rett til tilskudd vil stanses dersom tilbakekallet fører til at personen forlater landet, jf. punkt 3.2.8 i rundskriv 01/2023. I tilfeller der personen får lovlig opphold på samme eller et nytt grunnlag etter tilbakekallet, vil kommunen fortsatt ha rett til tilskudd til opplæringen.

2. Sak om tilbakekall og når et vedtak om tilbakekall er endelig

IMDi stiller spørsmål ved når et vedtak om tilbakekall er å anse som endelig. Et vedtak er å anse som endelig når vedtaket ikke lenger kan påklages. Som hovedregel vil dette være når

klagefristen er utløpt, dersom vedtaket ikke påklages, eller når Utlendingsnemnda har fattet vedtak i saken. Dette fremgår også av IMDi's redegjørelse.

Departementet oppfatter at problemstillingen IMDi reiser egentlig gjelder overføring av opplysninger til NIR. Departementet har notert seg at det ikke er mulig å lese ut av NIR når et tilbakekallsvedtak er endelig, men at IMDi er i dialog med UDI for å få på plass en teknisk løsning for å kunne få informasjon om dette. Vi holdes gjerne orientert om dette arbeidet.

Med hilsen

Toril Melander Stene (e.f.)
avdelingsdirektør

Cecilie Uteng
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer